

NEDERLANDA KATOLIKO

Maandelijksch officieel orgaan van den Nederl. R. K. Esperantistenbond
„Nederlanda Katoliko”, gevestigd te 's Hertogenbosch. Oppericht 29 Aug. 1909

Bisschoppelijk en Koninklijk goedgekeurd — „Ĉion per amo, nenion per forto.” (S. Fr. de Sales).

VASTE MEDEWERKERS: Br. AUGUSTINUS, H. DAMEN, Br. EULOGIUS, PATER
CALL. PRELLER O.P., H. A. ROELOFS, P. A. SCHENDELER en H. B. van ZWET

Abonnementsprijs f 1.50 per jaar
Eksterlanda Jarabono . . . f 2.—

Hoofdredactie:
P. HEILKER TE HOOFDDORP.
Adres van Administratie:
THEO BODDEKE TE BUSSUM.

Afzonderlijke nummers 15 Cts.
Advertentiën per vakje 75 Cts.

OFICIALA PARTO

UNUIĜOJ

„Abbé Richardson”, Haarlem.

Adresŝanĝoj:

Fino G. Kroon van Diest, Busken Huetstraat 26.

Sro J. J. van Eerde, Gen. de Wetstraat 13.

Sino den Baars-Stoops, Kleine Houtweg 83 rood.

FAVORANTOJ

Novaj: Sro J. J. M. Piël, Hartveldschenweg 7,
Diemen.

Sro W. H. Mannens-Nahm, Reijmershoek-
Gulpen (L).

Adresŝanĝo: Sro G. Slats, Wassenaarsche weg 8
Wassenaar.

PETO! Ni petas insiste al la sekretarioj(inoj) de
la unuiĝoj ĉiam sendi la ŝanĝojn en la anara listo
ĉiumonate antaŭ la 20a, al la sekretariejo: School-
pad 21, Laren N.H.

Saman peton al la favorantoj(inoj) pri adres-
ŝanĝoj.

Plendojn pri la neregula ricevo de nia organo
„Nederlanda Katoliko” al la sama adreso.

La ĉefsekretario,
H. B. VAN ZWET

Allemaal naar Spa!

BIJ gelegenheid der Eindhovensche kermis warèn
aan het stadhuis niet minder dan drieduizend
bewijzen van Nederlanderschap uitgereikt. En
toch werd er nog druk kermis gehouden. Dit bewijst:
ten eerste, dat de lage Belgische franc tegenwoordig
heel wat menschen aanspoort, een reisje naar het
Zuiden te maken, — en ten tweede, dat velen,
die niet naar België gingen, dit niet lieten om het
geld, doch ter wille van de kermis.

Hieruit meen ik nu te mogen opmaken, dat dit

jaar zoowat alle Nederlandsche Esperantisten ons
katholiek internationaal Esperanto-congres in Spa
zullen bezoeken. De Belgische reis toch kan niemand
afschrikken: men reist thans in België bijna voor
niets. En de hotelprijzen? Ziehier, wat mij het
L.O.-Komitato van ons congres schrijft: Kamers
vanaf 15 fr., diners vanaf 10 fr., soupers vanaf
8 fr., logies met pension vanaf 35 fr.

En zouden anderen nu misschien liever hun geld
besteden om kermis te houden, voor iederen Es-
perantist gaat een internationaal congres toch ver
boven een kermis.

Dus! Allemaal naar Spa! Ik heb al bericht uit
Groningen, uit Haarlem, uit Bussum, uit Eindhoven.
En stellig verwacht ik nog tijding uit Wormer-
veer, uit Amsterdam, uit Den Haag, uit Nijmegen
en uit Den Bosch. Onze voorzitter Heilker is
natuurlijk ook van de partij. (Spreekt vanzelf. Red.)

En hoe zullen we de reis maken?

Alles, wat over Eindhoven komt, gaat natuurlijk
het voordeeligst met de lijn Eindhoven—Hasselt—
Tongeren—Luik—Spa; dat is bijna geheel Bel-
gische lijn. Dat zal dus zeker de voordeeligste weg
zijn voor alles, wat uit het Noorden komt tot
Venlo toe.

Voor reizigers uit de richting Amsterdam of
Rotterdam zal er niet veel kostenverschil zijn tus-
schen de reis over Roosendaal of over Eindhoven.
En daarom zou ik willen voorstellen: laten we
allemaal over Eindhoven gaan. Hier komt dan het
heele legertje Nederlandsche samideano's bij el-
kaar en dan boemelen we gezellig tezamen over
Gestel, Aalst-Waalre, Valkenswaard, Borkel en
Schaft naar de Achelsche kluis, laten die links
liggen, en trekken de Belgische grens over.

Allo, jongens, wie gaat er mee? Ge zult dezer
dagen wel een „Aliĝilo” ontvangen hebben. Vult

dat gauw in, als ge het nog niet gedaan hebt, en plak er een postzegel op van drie cent, (want het is drukwerk voor 't buitenland), en stuur dan tegelijkertijd het geld op voor de congreskaart: 25 fr. Ge kunt *het geld* ook aan mij sturen, maar dan *zoo spoedig mogelijk*, opdat ik den heelen bom nog tijdig kunne verzenden naar Spa.

En zend het mij dan *liefst per postwissel*, dan heb ik het geld vlugger in handen.

En dan: reken de franc wat ruim, zoodat er wat voor de congreskas overschiet. We kunnen misschien met dat geld nog 'n armen samideano de reis mogelijk maken.

Kunt ge eerst de laatste dagen voor het congres besluiten: goed, kom dan toch maar, reis met ons en neem de congreskaart in Spa. Alleen hebt ge dan misschien wat moeite met het vinden van een hotel. Maar och! Op reis weet men zich zoo licht te behelpen, en allen zorgen we voor elkander.

En ten slotte: wie nu absoluut niet naar Spa kan komen, moet toch niet verzuimen een helpcongreskaart te nemen (prijs 10 fr.). Hij toont daardoor ten minste zijne belangstelling in het congres, en werkt mede aan het welslagen. Maar het wachtwoord blijve:

Allemaal naar Spa!

P. A. SCHENDELER.

De Radio-taal

WIE niet altijd naar achteren kijkt, maar ook wel eens vooruit, zal kunnen profeteeren, dat de ontwikkeling der radio éénheid in taalgebruik dringend noodzakelijk maakt. Ook de redacteur van de Radio-Luistergids heeft dat al ingezien, doch laat de verwerkelijking liever aan anderen over, neemt zelf een afwachtende houding aan en . . . houdt zich voorloopig maar bij onze moedertaal. Hij ziet de oplossing van het probleem vrij goed: Engelsch of Esperanto.

„Er heerscht een vrij sterke strooming voor Engelsch”, schrijft genoemde redacteur. Wij zijn benieuwd, waar die strooming gevonden wordt buiten Engeland, Noord-Amerika en . . . Hilversum. Zouden de Franschen, Duitschers, Spanjaarden, Hongaren, Russen, Zweden, Noren, Denen allemaal zoo dwaas zijn als wij, Nederlanders?

En dan! Stel het onmogelijke eens waar! Is de Engelsche taal, die het aan duidelijkheid en welluidendheid wint van de andere levende talen of

het Esperanto? We gelooven, dat Engelsch wel ongeveer op de achterste plaats moet gaan zitten, wat duidelijkheid, maar vooral, wat welluidendheid betreft. En daarvan hangt de verstaanbaarheid af. En die is van het Engelsch niet bijster groot.

Wij zouden Fransch, Spaansch of Italiaansch prefereeren boven Engelsch, als zijnde welluidend in hooge mate. De wereld echter accepteert in der eeuwigheid geen levende taal, dat staat vast, want geen volk wil aan een ander de hegemonie bezorgen; waartoe het aanvaarden van Engelsch of een der andere talen practisch zou leiden.

De redacteur van de R. L. — die ons heel vleiend Esperanto-beoefenaars noemt — moge bedenken, dat de wereld hetzelfde zal nastreven op taalgebied als de H. D. O. met zijn uitzendingen, n.l. de neutraliteit. En de neutrale taal ligt kant en klaar; ze had nooit beter op tijd kunnen komen. Als de H. D. O. een onzer nu eens in staat stelde, om aan Nederland en aan genoemde redactie te vertellen, wat ze niet weten omtrent Esperanto en zijn verbreiding; ja, als er naast zoo menig uurtje aan onbenullige of weinigen interesseerende onderwerpen gewijd, eens een uurtje voor de bekendmaking van de oplossing van een eeuwenoud wereldprobleem kon gegeven worden, wat zouden Nederland en de meergemelde redactie verbaasd zitten kijken en wij dankbaar zijn. Misschien vloeiden dan de rijksdaalders nu door ons aan de verbreiding van Esperanto besteed, weldra in de kas van den H. D. O.

Esperanto kaj Pastraro

„Vis unita fit fortior”.

„Forto unuiĝita fariĝas pli forta”.

LA lingvodiverseco naskis malfeliĉon en la mondo. Jam multfoje oni tion spertis, konstatis kaj rediris pri malhelpoj en komerco, vojaĝado, en kunvenoj kaj kongresoj, en radio, k.t.p.

Sed multe pli grava estas por ni, katolikoj, la malhelpo por la prosperado kaj disvastiĝado de nia Eklezio. Ĉiam, daŭre kaj konstante reaŭdiĝas la plendo el transmaraj landoj, el misiaj regionoj, ke la lingvokonfuzo absorbas la plej belan parton de la tempo kaj de l' fortoj de niaj misiistoj.

Sed ne nur malproksime. ankaŭ en la propraj lando kaj mondparto plilaŭtiĝas en la lasta tempo, la peto al ĉielo por helpo pri la bedaŭrindaj detruoj en nia Eklezio, kaŭzita de la senesperiga

lingvodiverseco. Antaŭ kelkaj tagoj aperis artikolo en „De Tijd op Zondag”, titolita „Emigratie”, verkita de F. Krijn. Ĝi traktas pri la senkrediĝo de multaj, tre multaj en kaj elmigrantoj nur pro tio, ke estas neniu pastro, kiu scipovas ilian lingvon, ke do ili ne povas regule aŭdi predikojn, nenian povas konfesi, ktp. Ĉu do ne estas nia nepra devo, kiel eble plej fervore propagandi Esperanton precipe inter nia katolika pastraro? Se estus nur sole por neniigi tiun egan domaĝon, kiun daŭre kaŭzas al ni la lingvodiversecon inter la popoloj.

Pli kaj pli veriĝas la parolo de Kardinalo van Rossum, ke „Esperanto povas fari gravajn servojn al la Roma Eklezio”. Jam Pastro Rambout skribis en „Espero Katolika”: „Esperanto povas esti faktoro de pliintensa vivo katolika, sekve de faciligiĝaj rilatoj inter la diversnaciaj membroj de unu sama aro... Esperanto povas esti laborilo por la reunuiĝo de ĉiuj kristanaj eklezioj en la sino de de la Patrino de ĉiuj eklezioj: la Roma Eklezio. Esperanto povas esti disportilo de katolika suko sur la tuta terglobo. Esperanto povas esti heroldo de la Vero en Esperantujo, esti apostolo de la Kristo inter gentoj”.

Tia estas vero pura. Sed Esperanto neniam estos tia potenco por ni, se ne la pastroj, la paŝtistoj de l'ŝafaro, restos ankaŭ en ĉi tiu afero ne nur niaj aprobantoj, sed kunlaborantoj, eĉ gvidantoj.

Ni do ĉiuj, anoj de N. K., ni klododu ekinteresi k.e.p. multe da pastroj por nia sankta afero, por ke Esperanto por nia celo estu pli fruktodona ol ĝis nun, por ke Esperanto en niaj manoj iĝu grava rimedo por efektiviĝi nian koran deziron: Unu ŝafejo kaj unu paŝtisto”.

Br. E.

ENLANDA KRONIKO

KIAM tiu ĉi numero atingas vin, karaj legantoj, Nederlanda Katoliko povas sin gratuli pro nova sekcio nome en Gennep (Limburgo), kiu estas starigota tie la 25an de Julio sub la nomo „Limburga Stelo”. Ĉiu katolika samideano jam tuj komprenos, kiu ebligis la starigon de grupo en Gennep, Estas nia nelacigebla kaj sindonema pioniro Pastro Severijns el St. Agatha. Ne nur per vortoj li daŭre propagandas, sed precipe per propra ekzemplo. Jam antaŭ kelka tempo li ko-

lektis diversajn personojn ĉirkaŭ si, kiuj lin helpis kaj nun li ricevas la kronon sur sia laboro. La gazetaro de Kuyk kaj Gennep certe montras ankaŭ la propagandistan potencon de nia fervora Pastro Severijns, ne aperas numero, kiu ne enhavas unu aŭ pli el la lastaj sciindaĵoj pri Esperanto. Sub lia influo la gazetoj „Echo v. h. Land van Cuyk” kaj „Maas en Niersbode” decidis regule enpresi Esperanto-rubrikon. Ni ne nur devas admiri tian favoremon, sed unualoke ankaŭ imiti tian bonegan ekzemplon. Dum la stariga kunveno parolas Sro v. Weerhorst el Nijmegen pri: Esperanto venkos!

Nian koran dankon al Pastro Severijns, kaj al „Limburga Stelo” bonvenon en niaj vicoj kaj bonan sukceson!

La Centra Komitato por la organizo de Esperanto-Kursoj (Sidejo Nijmegen, Heijdenrijkstraat 68) eldonis 4-paĝan cirkuleron, kiun oni disdonis grandnombre en Nijmegen, kaj diversaj aliaj urboj. La rezultato ĉie estas tre kontentiga. En Nijmegen sin anoncis ĝis nun jam 450 kursanoj en Arnhem jam pli ol 100, Amersfoort ĝis nun 40. Hago kaj 's-Hertogenbosch ankaŭ komencos la propagandon! Ni ĉiuj kunhelpu por sukcesigi ĉi tiun skriban kurson. La cirkulero estas aldonita al tiu ĉi numero.

La gazetaro feliĉe pli kaj pli interesiĝas pri nia movado! La „Zaanlander” de la 15a de Majo enhavis bonegan propagandartikolon. La 1a parto priparolas la gramatikon kaj historion de Esperanto, dum la lasta parto donas bonegan resumon pri la lastaj sukcesoj de Esperanto. „De Zaanstreek” de la 3a de Julio prezentas interesplenan artikolon pri „Radio kaj Esperanto”, verkitan de „Nord-Holanda Esperanto Propaganda Komitato”. La „Huisgezin” de la 20a de Julio priparolas en bonega artikolo la deziresprimon pri Esperanto, akceptitan de la Internacia Labor-konferenco en Genevo. Diversaj gazetoj enhavas la programojn de la 18a Ĝenerala Kongreso en Edinburgo kaj de nia XIa I.K.U.E.-Kongreso en Spa. Por daŭre interesiĝi ĉi tiun rubrikon, mi urĝe petas, la grupajn sekretariojn regule sendi al mi raportojn kaj gazetartikolojn! Ni ĉiuj deziras fortan katolikan ligan kaj pli ampleksan organon. Ni do ĉiuj kunhelpu, ĉiu laŭ propra maniero, pligrandigi nian membroliston! Ni sekvu la ekzemplon de Pastro Severijns! Nepre necesa estas ankaŭ, ke la grupaj sekretarioj tuj post ricevo disdonu la organon al la membroj!

H. A. ROELOFS

Steunt ons met Uw lidmaatschap! Wordt lid van een der aangesloten Vereenigingen! Wordt donateur voor minimum f 1.— per jaar, met orgaan minimum f 2.— per jaar. Geeft U nog heden op.

BUITENLAND.

NIEUW SUCCES VOOR ESPERANTO.

Op de *Internationale Arbeidersconferentie* de vorige maand te Genève (volkenbond) gehouden, besloten de werklieden-afgevaardigden met betrekking tot het Esperanto, de studie hiervan zoowel aan de werkliedenvereenigingen in hun geheel als aan de leden afzonderlijk ten zeerste aan te bevelen.

Ziehier de hoofdinhoud der genomen beslissing, zooals deze door het Centraal Comité der Esp. beweging werd medegedeeld:

Met het oog op de vele moeilijkheden tijdens de zittingen ondervonden, veroorzaakt door de verscheidenheid der talen, en gelet op de onmogelijkheid deze weg te nemen, zelfs bij gebruik der meest gekende internationale talen, (Fransch, Duitsch en Engelsch) en waardoor de onderlinge samenwerking niet weinig geschaad werd, raden de Afgevaardigden, zoowel aan de nationale als internationale werkliedenvereenigingen aan de mogelijkheid te overwegen om als neutrale internationale taal te gebruiken het *Esperanto* teneinde zoodoende het taalprobleem op te lossen.

Deze motie werd voorgesteld door den Ierschen afgevaardigde *R. Morished*. De Belgische afgevaardigde *Mertens* ondersteunde het voorstel niet alleen, maar verklaart tevens, dat hij deze beslissing ook zou voorleggen aan den Raad der Intern. Federatie van Syndicaten, welke voorzitter hij is. De Hongaar *Jaszay* en de Engelschman *Pugh* verklaarde nog, dat in hun land Esperanto reeds door de vakvereenigingen was aangenomen, terwijl de afgevaardigde voor Zuid-

Afrika *Curran* de toezegging deed na terugkomst in zijn land bij de afdeelingen, door het Syndicaat gesticht, ook in die richting werkzaam te willen zijn. Ook de *Nederlandsche* afgevaardigde *Serrarens*, algemeen Secretaris van het Internationaal Christelijk Vakverbond, was de genomen beslissing, die trouwens met algemeene stemmen werd aangenomen, zeer gunstig gezind.

Onder de regeeringsafgevaardigden waren meerdere leden die reeds het Esperanto machtig waren, o.a. de Spaansche en Japansche gedelegeerden *Saralegin* en *Sakuray*.

HUMORAĴOJ

EN LA HOLANDA VAGONARO.

Oni preparolis la altajn fervojtarifojn.

— Tamen, diris unu el la vojaĝistoj, la vojaĝo ne kostas al mi tiom. Kelkfoje mi iris ĉiusemajne senpage tri fojojn de Hago al Delft!

Kiam li volis elvagoniĝi, unu el siaj kunvojaĝintoj frapis lian ŝultron, legitimis sin kiel kontrolisto kaj petis kuniri al la staciestro.

— Tiu ĉi sinjoro konfesis en ĉeesto de atestantoj, ke li kelkfoje vojaĝis senpage de Hago al Delft, eĉ tri fojojn ĉiusemajne, la fervojisto diris al sia ĉefo.

La staciestro, mirante pri tiu fakto, estis faronta protokolon.

— Bonvolu diri al mi, sinjoro, li demandis al la vojaĝisto, kiel vi faris tion.

— Kun plezuro! tiu ĉi respondis, en tiaj okazoj mi piediris, ĉu vi komprenas?

ADVERTENTIËN

A. E. VAN BUSSUM:

ESPERANTO-LEERBOEK

Voor Cursus, School en Zelfstudie f 1.25

J. B. EISELIN:

HANDELSTERMEN NEDERL.-ESPERANTO

benevens pl.m. 1500 spreekwoorden en uitdrukkingen f 1.20

L. C. G. MALMBERG, UITGEVER

's-HERTOGENBOSCH — — — ANTWERPEN